

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

16 Quæ formula seruanda in conferendis Ecclesiis parochialibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

digni & vtilis: neque collatores censent se sub tali onere obligari; idque tum ob multas perplexitates; quæ inde quotidie orientur; tum quia Ecclesia non videtur damno affecta, quamuis maius bonum non sit procuratum. Idem dico de æconomio Principis, qui non conduxit optimos operarios, sed mediocres.

Si non sit idoneus.

Dixi, *Modo beneficiarius sit idoneus*; si enim non sit idoneus, tenebitur is qui procurauit, ad restitutionem, nõ quidem digno vel digniori, sed Ecclesiæ, quæ debito ministerio caruit, vel etiam damnum accepit, vt rectè Couar. supra, nu. 3. & Sotus l. 4. q. 6. ar. 3. ad 6. vel certè pauperibus, vt quidam volunt, argumento c. 1. fell. 23. Conc. Trid. §. Si quis autem. de quo infra n. 157. & fell. 9. Conc. Lateran. de quo n. 175. & 177. quod intellige, nisi beneficiarius, qui primo loco tenebatur, restituar.

Si officium per alios præstitum.

Si Ecclesia nullum damnum passa est, & officium per alios præstitum, ad nihil tenebitur auctor.

75 Si dandum per oppositionem.

Dixi, *Modo beneficium non fuerit dandum per oppositionem*: quando enim per oppositionem datur, tunc dignior ius strictum habet ex lege, vt rectè Nauarrus c. 17. n. 74. Itaque si non admittitur ad examen, vel examinatus & manifestè dignior alijs repertus rejicitur, fit ei propriè iniuria: vnde collator ei tenetur ad damnum faciendum iudicio prudentis; si tamen manifestè & notabiliter dignior sit, nam si parius tantummodò sit excessus, non tenebitur.

76 Si putet se idoneum.

Dico Secundò, Qui institutus est, si verè se putet idoneum, non tenetur resignare, etiam si alterum iudicet magis idoneum. ratio est, quia ipsi non incumbit Ecclesiæ ministros dare, sed satis est vt pro sua virili satisfaciatur officio.

Obiectio.

Dices, Hinc tantum sequi, illum non teneri ex officio, seu lege iustitiæ: poterit tamen ex charitate teneri.

Resp. Quidam tenetur ex charitate.

Respondeo, Id quidem fieri posse, sed rarò fieri: vt si quis certo sibi persuaderet alterum Ecclesiæ longè fore vtiliorem, & ipse sine notabili incommodo suo posset illo beneficio carere. Sed valde rarum est vt constet alterum longè vtiliorem fore. In dubio autem non tenetur se tanto commodo suo priuare.

77 Si inducit collatorem.

Dices, Quid si collatorem induxerit vt sibi conferret, cum sciret se minus idoneum altero?

Resp. Tunc quidem peccauit illum inducendo vt faceret contra fidelitatem; non tamen tenetur ad resignationem, modò sit verè idoneus: quia collatio fuit valida. vnde cum ipsi non incumbat optimorum ministrorum procuratio, non tenetur beneficium deserere: tenetur tamen tunc (saltem ex decencia) quàm optimè muneris suo satisfacere & diligentia supplerè defectus, ratione quorum ab altero speratur.

DVBITATIO XVI.

Quæ formula seruanda in conferendis Ecclesijs parochialibus.

Respondeo, Hæc describitur à Concilio Trident. iess. 24. cap. 18. vbi Notandum est, Ecclesiam parochialem vacare posse ratione obitus, vel resignationis simplicis, vel permutationis, vel delicti. Item ius patronatus esse Ecclesiasticorum vel laicorum. Nunc

Dico Primò, Si parœcia vacet per obitum vel crimen, & ius patronatus sit Ecclesiasticorum, Episcopus, & patronus, intra certum tempus ab Episcopo præscribendum, debent aliquot Clericos, qui videantur idonei ad Ecclesiam illam regendam, nominare. Ita Concilium. vbi Nota, posse Episcopum etiam per publicum edictum conuocare omnes, qui volent se offerre; & quemuis posse suggerere si quos nouit idoneos: & hi omnes sunt describendi, vt ibidem dicitur.

Dico Secundò, Transacto tempore constituto, hi omnes (nempe qui voluerint & comparuerint) debent examinari ab Episcopo, vel eius generali Vicario, & tribus saltem examinadoribus à Synodo diœcesana approbatis.

Vbi Notandum, Quotannis in Synodo diœcesana ab Episcopo vel eius Vicario lex debere proponi examinadores, qui à Synodo probentur, & ex his ad quodque examen tres minimùm pro arbitrio Episcopi debent assumi.

Secundò, Hi debent iurare se omni affectione humana postposita, fideliter munus suum executuros.

Tertiò, Nihil ratione huius examinis possunt accipere: alioquin simoniæ vitium tam ipsi quàm dantes incurrunt, à quo absolui nequeant, nisi dimissis beneficijs, etiam antè obtentis, & ad alia reddentur inhabiles. vbi Nota, simoniam Iuris humani pœna exorbitante puniri: quam tamen puto non esse receptam in beneficijs antè obtentis, ante sententiam Iudicis.

Dico Tertiò, Peracto examine, examinadores debent renuntiare quoscumque ex his idoneos iudicauerint atate, moribus, doctrina, prudentia, & alijs rebus ad vacantem Ecclesiam regendam opportunis.

Dico Quartò, Ex his Episcopus eum eligere debet, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, & huic, non alteri, collatio fiet ab eo, cuius est cõferre. Si verò Iuris patronatus Ecclesiasticus erit, tunc patronus debet ex his eligere quem digniorem iudicabit, & hic ab Episcopo debet institui, si institutio ad eum pertineat. alioquin si ad alium pertinet, Episcopus solus eligit digniorem suo iudicio, & patronus hunc præsentabit ei ad quem pertinet instituere. vt si institutor vel collator sit Capitulum, Decanus, Archidiaconus: Episcopi enim non est solum conuocare & habere ius examinandi cum alijs examinadoribus, sed etiam eligendi digniorem, qui à patrono præsentetur instituendus.

Dico Quintò, Si ius patronatus est laici, non est necesse vt fiat examen per concursum: præsentatus tamen à patrono, debet examinari à deputatis examinadoribus, & si fuerit idoneus repertus, admitti.

Dico Sextò, Omnis collatio seu institutio facta præter supradictam formam, censetur subreptitia & nulla; & collatio si pertinebat ad Episcopum, deuoluitur ad Sedem Apostolicam. hoc postremum statuit Pius V. qui etiam clarius explicuit mentem Concilij in Bulla, quæ incipit, In conferendis Ecclesijs, edita anno 1567. Kal. Aprilis.

Vbi Notandum Primò, Hoc examen ad eò esse necessarium, vt etiam in Doctore Theologiae aspirante ad parochialem Ecclesiam sit seruandum; vt respondit Congregatio Cardinalium. non tamen est necessarium in Dignitate vel Canonica-

78
1. Conuocandi mul-
ti.

79
2. Exami-
nandi.

Nihil pro
examine
accipiendū.

Simonia
Iuris hu-
mani.

80
Episcopus
eligit.

Si patronus
Ecclesi-
asticus.

81
Si patronus
est
laici.

Collatio
alioquin
irrita.

82
Examen
quando ne-
cessarium.

tu, qui parochialem Ecclesiam accessoriè, etiam perpetuò annexam habet; vt eadem Congregatio censuit.

83 *Appellare potest ap- stor.* Notandum Secundò, Si Episcopus minùs habilem, postpositis magis idoneis post examen elegerit, possunt ij, qui reiecti fuerint, à mala electione huiusmodi ad Metropolitanum; vel si elector Metropolitanus aut exemptus fuerit, ad viciniorum Ordinarium, vt Apostolicæ Sedis Delegatum; aut aliàs ad Sedem Apostolicam appellare, & electum ad nouum examen coram appellationis Iudice prouocare, vt digniori detur. Interea tamen electio prior executioni mandanda est, & prouisus non potest amoveri, nisi alteri debito modo collatum fuerit. Ita Pius V. supra.

84 *Si vacet ratione resignationis.* Dico Septimò, Si Ecclesia vacet ratione resignationis facta in manibus Papæ, in fauore certæ personæ, & à Papa fuerit admissa resignatio, non debet fieri examen per concursum; sed sufficit eum examinari à deputatis examinatorebus cum Episcopo, & dignum iudicari. Ita respondit Congregat. Cardinalium. Ratio est, quia tunc Papa censetur in hoc decreto dispensare. Secus verò si collatio fit inferiori Papæ, vt Metropolitanus, vel Episcopus, vel Capitulum; tunc enim resignatione in manibus eius facta, debet fieri examen per concursum, & nisi resignatarius iudicatus fuerit post examen aprior ceteris, vel certè non minùs aptus, non potest ei fieri collatio; vt colligitur ex Concilio. ratio est, quia inferior non potest in decretis Concilij œcumenici dispensare.

85 *Si casus permutationis.* Dico Octauò, Si vacet permutationis causâ, debet nihilominùs fieri examen, & quidem per concursum, nisi permutatio fiat cum alia parochiali ferè par conditionis: tunc enim non est opus nouo examine, vt declarauit Congregatio: quia per examen antiquum vterque censetur idoneus. Quòd si fiat permutatio cum simplici, vel cum alia parochiali; vbi maior requiritur industria; debet fieri examen per concursum, vt colligitur ex Concilio.

Vbi hac non recepta. Aduerte tamen, multa ex his passim non esse recepta; quamuis ineritò omnia recipi deberent. vnde ibi non sunt irritæ collationes; quæ secundum hanc formam non sunt factæ.

DVBITATIO XVII.

Quæ conditiones requirantur in particulari, vt quis censeatur idoneus ad beneficium.

Respondeo, Possè numerari decem. Prima, Legitimus torus. Secunda, Clericatus vel Ordo. Tertia, Ætas conueniens. Quarta, Cælibatus. Quinta, Non esse irretitum censura vel irregularitate. Sexta, Morum probitas. Septima, Scientia debita. Octaua, Habilitas ex parte corporis. Nona, Intentio status Ecclesiastici. Decima, Vt non habeat aliud beneficium incompatibile.

DVBITATIO XVIII.

Quomodo requiratur legitimus torus.

86 **R**espondeo & Dico Primò, Qui est extoro illegitimo, est incapax Episcopatus, & cuius-

uis alterius beneficij habentis curam animarum, nisi per Pontificem cum eo dispensetur. Est etiam incapax simplicis beneficij: potest tamen ad hoc ei per Episcopum dispensatio dari, etiam si sit ex incestu, vel sacrilego complexu natus. Ita habemus c. 1. de filijs presbyterorum, in Sexto.

Vbi Notandum Primò, Episcopum posse cum tali dispensare ad Canonicatum etiam Ecclesie cathedralis, vt ibidem docet Glossa ex Archidiacono. Rebuffus tamen in praxi beneficiorum, §. De dispensatione super defectu natalium, pag. 269. tenet, Episcopum non posse dispensare in præbenda Ecclesie cathedralis cum illegitimo; dicitque stylum Curie Romanæ ita seruari: cuius sententia videtur tenenda post Concil. Tridentinum, in quo statuitur; vt omnibus Canonicaibus Ecclesie cathedralis sit annexus Ordo sacer, ad quem Episcopus non potest illegitimum habilitare, vt d. cap. 1. habetur. Iuri tamen conformius videtur, Episcopum posse ad talem Canonicatum habilitare eum, qui antè à Sede Apostolica ad Ordines sacros admissus esset.

Notandum Secundò, Episcopum non posse dispensare cum illegitimo ad Dignitatem vel Personatum etiam sine cura, secundum Glossam: quia quando Papa concedit vt alicui prouideatur de beneficio, intelligitur beneficium simplex, neque extendi debet ad Dignitatem; cap. vii. de præbendis: ergo neque hic per beneficium sine cura intelligi poterit Dignitas sine cura, aut Personatus. Confirmatur, quia non est credibile, Pontificem velle illegitimum talibus honorari, cum illum ab omni Ordine sacro excludat. Glossam sequuntur passim DD.

87 **D**ices, Quid si Canonicatus habeat annexum accessoriè beneficium parochiale, poteritne Episcopus dispensare?

Respondeo, Possè, vt docet Siluester v. Beneficium, q. 8. ex Archidiacono, quod limita cum Lapo & Siluest. modò paræcia per Vicarium administrari solet; aliàs non. Ratio est, quia accessorium sequitur suum principale. Hæc tamen omnia intelligenda sunt, nisi obstet aliquod particulare alicuius Ecclesie statutum iuratum, vel per Papam confirmatum, quo caueatur ne quis illegitimus ad beneficia illius Ecclesie promoueat.

88 **D**ico Secundò, Illegitimus etiam cum dispensatione Episcopi, non potest habere vllum beneficium vbi pater est Præfectus; (v. g. Episcopus, Præpositus, Decanus, Parochus) aut etiam vbi Canonicus. habetur c. Ad præsentiam. 2. c. Cum decorem. 15. c. Ad abolendam. 16. de filijs presbyterorum. Hoc autem idcirco Canones statuerunt, tum quia alioquin pleraque beneficia ad huiusmodi sobolem industriâ parentum peruenirent; tum quia fædum est in eadem Ecclesia parentem & filium nothum residere, totique mundo exemplum incontinentiæ paternæ, veluti cum præmio & dignitate in prole assiduè ostentari.

89 **N**otandum est, Concil. Trid. sess. 25. c. 15. de reformat. hisce canonibus aliquid noui Iuris adiecisse, Vt illegitimi beneficium habere nequeant, non solum in Ecclesijs vbi parentes actu obtinent, sed etiam vbi aliquando habuerunt, qualecumque illud sit, siue paruam, siue magnum. Nec possint habere pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes obtinent vel aliquando obtinuerunt.